

Handläggare
Åsa Eckhardt
Telefon: 08-508 33 921**Till**
Utbildningsnämnden
2016-01-14

Utvärdering gemensam gymnasierregion

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens utvärdering om gemensam gymnasierregion.
2. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens utvärdering om gemensam gymnasierregion till kommunstyrelsen.

Tony Mufic
UtbildningsdirektörJan Holmquist
Gymnasiedirektör

Sammanfattning

I Stockholms stads budget för 2015 fick utbildningsnämnden uppdrag att utvärdera den gemensamma gymnasierregionen med hänsyn till faktorerna utbudsplanering, hur prislistan fungerar, framtida behov av gymnasieplatser samt kostnader för lokaler och tomma platser.

Förvaltningen överlämnar en utvärderingsrapport där slutsatserna dras utifrån följande perspektiv som i sin tur utgår från ovanstående uppdragsbeskrivning:

- Elevernas valfrihet
- Stockholm som huvudman (skolägare)
- Stockholm som hemkommun med ansvar för elever folkbokförda i Stockholm
- Skolsegregation
- Utbudsplanering i ett regionalt samhällsperspektiv

Även om bedömningen är svår och osäker så är det en slutsats att förändringar i samverkansavtalet skulle få begränsade effekter på de flesta elevers reella valfrihet och på skolsegregationen. De elever som skulle få en i huvudsak förbättrad reell valfrihet är stockholmare med relativt höga meritvärden (ca 250 – 310) som skulle få större möjlighet att antas på de populäraste Stockholmskolorna. De skulle dock få en mindre reell valfrihet till de populäraste fristående skolorna. Även Stockholmselever med lite lägre meritvärden (ca 200 – 250) skulle få ökad reell valfrihet i

förhållande till kommunala skolor i Stockholm. De som skulle få en minskad reell valfrihet är elever från andra kommuner med höga meritvärden och stockholmare som i första hand vill gå i andra kommuners skolor. Det är också troligt att elever som vill gå i populära fristående skolor får en minskad reell valfrihet, eftersom en effekt av begränsning i samverkansavtalet mycket väl kan bli högre antagningspoäng på dessa.

Denna utredning visar att valfriheten i sin nuvarande mycket långtgående utsträckning uppfattas som självklar av eleverna. Om inskränkningar görs i valfriheten kommer de troligen att uppfattas som kontroversiella av eleverna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av gymnasieavdelningen i samråd med avdelningen för utveckling och samordning och avdelningen för ekonomi och styrning.

Bakgrund

I Stockholms stads budget för 2015 fick utbildningsnämnden följande uppdrag:

Utbildningsnämnden ska under året utvärdera den gemensamma gymnasierregionens effekter för Stockholms elever och gymnasieskolor. Utbildningsnämnden ska även verka för att KSL utreder gymnasierregionen. Denna utvärdering måste ta upp faktorer som utbudsplanering, hur prislstan fungerar, framtida behov av gymnasieplatser samt kostnader för lokaler och tomma platser.

Förvaltningen fick av utbildningsnämnden uppdraget att genomföra en utvärdering samt sammanställa en utvärderingsrapport.

Ärendet

Alla elever bosatta i kommuner som tillhör Stockholms läns gymnasierregion har sedan 2011 genom ett samverkansavtal blivit mottagna i första hand till alla nationella program i alla kommuner och därmed kunnat bli antagna på lika villkor i alla gymnasieskolor oavsett huvudman. Motsvarande avtal fanns redan 2008 men fram till 2011 var Stockholms stads utbildningar inom naturvetenskaps- och samhällsvetenskapsprogrammet undantagna.

Sedan detta samarbete inleddes har det skett stora förändringar beträffande var eleverna genomför sin gymnasieutbildning. 2007 gick något mer än hälften av gymnasieeleverna i regionen i kommunala skolor i den egna kommunen. Idag är den andelen ungefär en tredjedel medan en fjärdedel går i kommunala skolor i andra kommuner, vilket är en fördubbling jämfört med 2007.

Den ökade rörligheten i länet märks tydligt på de kommunala gymnasieskolorna i Stockholm. På dessa skolor har proportionerna mellan elever som bor i Stockholm och elever som bor i andra kommuner förändrats. 2009 var 74 procent av dem som antogs till kommunala skolor i Stockholm bosatta i Stockholm. 2015 var motsvarande andel 62 procent. Minskningen har varit kontinuerlig under perioden.

Valfrihet

Om Stockholm lämnar samverkansavtalet inom gymnasiregionen leder det till att:

- Eleverna som bor i Stockholm (Stockholms elever) får ökad tillgång till utbildningsplatserna på stadens kommunala skolor på de högskoleförberedande programmen, främst på de populäraste skolorna.
- På grund av ökad konkurrens, med anledning av att elever med höga meritvärden från andra kommuner då förmodligen skulle söka sig till populära fristående skolor i Stockholm, skulle samtidigt troligen möjligheten för Stockholms elever att bli antagna på dessa skolor minska.
- Stockholms eleverna skulle också få minskad tillgång till utbildningsplatserna på kommunala skolor i andra kommuner.
- För yrkesprogrammen kommer troligen inga konsekvenser beträffande valfriheten att uppstå om Stockholm lämnar samverkansavtalet.

Stockholm som huvudman

- Stockholms befolkning ökar och elevantalet kommer att öka kraftigt, vilket innebär att många nya utbildningsplatser måste anskaffas. Med bibehållet samverkansavtal kommer en stor del av eleverna på högskoleförberedande program som antas till av Stockholm anskaffade nya utbildningsplatser, till exempel genom nybyggnation, att komma från andra kommuner. Om avtalet skulle sägas upp eller begränsas skulle behovet för staden att anskaffa nya utbildningsplatser minska något.
- För yrkesprogrammen har Stockholm stor nytta av att elever från andra kommuner antas till dess skolor eftersom många platser annars skulle stå tomma. Elever från andra kommuner skulle i hög grad bli andrahandsmottagna utan samverkansavtal, men osäkerheten skulle öka.
- Övriga ekonomiska konsekvenser för staden om samverkansavtalet skulle avslutas eller förändras är svåra att förutsäga.

Stockholm som hemkommun med ansvar för elever folkbokförda i Stockholm

- På yrkesprogrammen har Stockholm genom samverkansavtalet god överblick över att kunna erbjuda alla typer av utbildningar åt sina elever och veta att de blir mottagna i första hand.

- För de högskoleförberedande programmen är det svårt att se någon skillnad ur detta perspektiv mellan att behålla samverkansavtalet eller säga upp det. Utan avtal eller med ett begränsat avtal har Stockholm i högre utsträckning denna fråga i egna händer.

Skolsegregation

- Hur skolsegregationen, i betydelsen skillnad mellan gymnasieskolornas antagningsgränser och mellan deras genomsnittliga antagningspoäng, påverkas är osäkert. Effekten blir troligen liten.

Utbudsplanering i ett regionalt samhällsperspektiv

- För yrkesprogrammen finns det avseende planering av utbudet mycket starka skäl att fortsätta samverka, till och med att fördjupa samverkan och eftersträva förbättrat samarbete även med fristående huvudmän.
- Även för de högskoleförberedande programmen finns det i detta perspektiv skäl för fortsatt samverkan, men av olika anledningar är skälen svagare.

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens utvärderingsrapport om gemensam gymnasierregion och överlämnar den till kommunstyrelsen.

Bilagor

1. Utvärdering gymnasierregion
2. Hypotetisk antagning